SK

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

2017

Audit EÚ v skratke

Predstavujeme výročné správy Európskeho dvora audítorov za rok 2017

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 43981
Otázky: eca.europa.eu/sk/Pages/ContactForm.aspx
Webová stránka: eca.europa.eu
Twitter: @EUauditors

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete.
Sú dostupné cez server Európa (http://europa.eu).

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2018

Print	ISBN 978-92-847-0149-0	doi:10.2865/374007	QJ-02-18-847-SK-C
PDF	ISBN 978-92-847-0187-2	doi:10.2865/66352	QJ-02-18-847-SK-N
HTML	ISBN 978-92-847-0212-1	doi:10.2865/521423	QJ-02-18-847-SK-Q

Printed in Luxembourg

SK

2017 | Audit EÚ v skratke

Predstavujeme výročné správy Európskeho dvora audítorov za rok 2017

Obsah

Strana

03 **Predslov predsedu**

05 **Celkové výsledky**

05 Hlavné zistenia

07 Kto sme

08 Čo sme kontrolovali

10 Čo sme zistili

10 Účtovná závierka EÚ poskytuje pravdivý a verný obraz

10 Výdavky EÚ sú zákonné a riadne s výnimkou preplácania nákladov

16 Rozpočtové a finančné hospodárenie čelí výzvam

19 Potrebné lepšie využívanie informácií o výkonnosti

21 Komisia vykonáva veľkú časť našich odporúčaní

22 **Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov**

22 Príjmy

24 Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť

28 Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť

32 Prírodné zdroje

36 Bezpečnosť a občianstvo

38 Globálna Európa

41 Administratíva

43 Európske rozvojové fondy

46 **Základné informácie**

Predslov predsedu

Tento rok svoju výročnú správu uverejňujeme uprostred debaty o budúcom viacročnom finančnom rámci Európskej únie (VFR), ktorý sa bude týkať rokov 2021 až 2027. Európsky dvor audítorov sa nemôže vyjadrovať k výške alebo rozdeleniu výdavkov EÚ. Je však našou úlohou varovať pred rizikami a poskytovať odporúčania na zlepšenie finančného hospodárenia, transparentnosti a vyvodzovania zodpovednosti za rozpočet EÚ.

Zistenia tohtoročnej výročnej správy sa týkajú najmä výdavkov EÚ v rámci súčasného VFR (2014 – 2020), ale v niektorých oblastiach aj predchádzajúceho obdobia (2007 – 2013). Zdôrazňuje to skutočnosť, že v prípade veľkej časti rozpočtu EÚ je potrebných niekoľko rokov od prijatia politického rozhodnutia po okamih, keď sú finančné prostriedky skutočne pridelené na politiky, programy a projekty na mieste. Táto situácia tiež znázorňuje, aké dôležité je vyhnúť sa problémom už na začiatku, keď sa rozhoduje o tom, ako má EÚ vynakladať svoje finančné prostriedky, pretože tieto rozhodnutia budú mať dôsledky ešte mnoho rokov. Svoju úlohu v tomto procese máme v úmysle hrať v plnom rozsahu, a vydávame preto niekoľko informačných dokumentov a stanovísk, v ktorých sú uvedené naše stanoviská týkajúce sa ďalšieho zlepšenia návrhov Komisie. Robíme tak preto, aby sme splnili náš hlavný cieľ, ktorým je rozpočet EÚ, v ktorom sú výdavky nielen v súlade s predpismi, ale prinášajú aj výsledky.

V roku 2017 sme podobne ako v predchádzajúcich rokoch dospeli k záveru, že účtovná závierka EÚ poskytuje pravdivý a verný obraz o finančnej situácii EÚ. Okrem toho podobne ako minulý rok vydávame výrok s výhradou (namiesto záporného výroku) k riadnosti operácií súvisiacich s účtovnou závierkou za rok 2017. Inými slovami výrazná časť výdavkov v roku 2017, ktoré sme kontrolovali, nebola významne ovplyvnená chybami. Z nášho testovania tiež vyplýva, že miera nezrovnalostí vo výdavkoch EÚ ďalej klesala.

Predslov predsedu

Vzhľadom na to, že riadenie financií EÚ sa trvalo zlepšuje, a v súlade s našou stratégiou na obdobie 2018 – 2020 sme prijali prvé kroky, ktoré menia náš prístup k vyhláseniu o vierohodnosti týkajúcemu sa spoľahlivosti účtovnej závierky EÚ a riadnosti príslušných operácií. Našou hlavnou obavou v tomto ohľade je vo väčšej miere zohľadňovať jednotlivé úrovne vnútorných kontrol v Európskej komisii a v správnych orgánoch členských štátov, v ktorých sa riadia finančné prostriedky EÚ. Ak sú splnené potrebné podmienky, plánujeme sa odchýliť od svojej predchádzajúcej praxe priameho testovania (založeného na dôkazoch, ktoré sami zhromažďujeme) a namiesto toho budeme uplatňovať prístup založený na potvrdeniach (pri ktorom prehodnocujeme dôkazy, ktoré už preskúmali orgány členských štátov a Komisia). Za rok 2017 sme upravený prístup uplatnili po prvýkrát v oblasti „Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť". Zásadná zmena spočívala v tom, že sme overili a opätovne vykonali kontroly, ktoré predtým vykonali subjekty zodpovedné za výdavky. Z nového prístupu jasne vyplýva, že nedostatky pretrvávajú v Európskej komisii i v členských štátoch, čo nám pomôže lepšie presadzovať zodpovednosť a ďalej zlepšovať hospodárenie s finančnými prostriedkami EÚ. Budúci rok rozšírime projekt aj na iné výdavkové oblasti.

Dovoľte mi, aby som pripojil záverečnú poznámku. EÚ nepochybne dosahuje svoj najväčší vplyv prostredníctvom regulačných opatrení a napríklad v oblasti obchodu, medzinárodných dohôd. Jej rozpočtový význam je omnoho menší. Hoci celkový rozpočet EÚ vo výške zhruba 140 mld. EUR ročne je veľmi veľký, nepredstavuje viac ako približne 1 % hrubého národného dôchodku celej EÚ. Celkové verejné výdavky samotných krajín EÚ sú päťdesiatkrát vyššie. O to dôležitejšie teda je, aby bol rozpočet EÚ vynakladaný účinne.

Súčasne sa však musíme pozerať realisticky na to, čo sa dá s peniazmi zverenými EÚ dosiahnuť, a to viac, ako sa blížime k novému VFR. Ak vyvoláme očakávania, ktoré nemožno splniť, stratíme v očiach našich občanov vierohodnosť, ale hlavne stratíme ich dôveru. Záver je jednoznačný: EÚ by nemala dávať sľuby, ktoré sa nedajú splniť.

Klaus-Heiner LEHNE
predseda Európskeho dvora audítorov

Celkové výsledky

05

Hlavné zistenia

Zhrnutie vyhlásenia o vierohodnosti za rok 2017

Európsky dvor audítorov vyjadruje výrok bez výhrad k spoľahlivosti účtovnej závierky Európskej únie za rok 2017.

Príjmy za rok 2017 ako celok boli zákonné a riadne rovnako ako v predchádzajúcich rokoch.

Platby za rok 2017 boli zákonné a riadne s výnimkou preplácania nákladov.

Úplné znenie nášho vyhlásenia o vierohodnosti sa nachádza v kapitole 1 výročnej správy za rok 2017.

- **Účtovná závierka za rok 2017** bola vypracovaná podľa medzinárodných štandardov a zo všetkých významných hľadísk poskytuje pravdivý a verný obraz. Preto ako každý rok od roku 2007 vyjadrujeme k spoľahlivosti účtovnej závierky výrok bez výhrad.

- **Odhadovaná chybovosť platieb** z rozpočtu EÚ sa naďalej zlepšuje. V roku 2017 bola nižšia, na úrovni 2,4 %, oproti 3,1 % v roku 2016 a 3,8 % v roku 2015. Okrem toho v roku 2017 podstatná časť kontrolovaných výdavkov, hlavne *platieb na základe nárokov*, nebola ovplyvnená významnou chybovosťou. Tento rok preto po druhýkrát po sebe vydávame **k platbám výrok s výhradou**.

  - *Platby na základe nárokov* sa vyplácajú príjemcom, ktorí spĺňajú určité podmienky, pričom nejde o úhradu nákladov. Predstavujú 53 % výdavkov kontrolovaných v roku 2017 a zahŕňajú priamu pomoc poľnohospodárom, ktorá tvorí najväčší podiel výdavkov v oblastiach „Prírodné zdroje: priama podpora“, a oblasť „Administratíva“. V obidvoch týchto oblastiach bola odhadovaná chybovosť pod 2 % prahom významnosti. Ďalšie činnosti financované prostredníctvom platieb na základe nárokov sú štipendiá pre študentov a výskumných pracovníkov a agroenvironmentálne opatrenia.

  - *Preplácanie nákladov* sa vykonáva príjemcom, ktorým vznikli náklady, ktoré možno preplatiť z rozpočtu EÚ. Zahŕňajú výdavky v oblastiach s najvyššou chybovosťou: „Prírodné zdroje: rozvoj vidieka, trhové opatrenia, životné prostredie, opatrenia v oblasti klímy a rybárstvo“ a „Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť“ („Súdržnosť“). Medzi ďalšie činnosti financované prostredníctvom preplácania nákladov patria výskumné projekty, programy odbornej prípravy a projekty rozvojovej pomoci.

- Jednotlivé zložky **informácií Komisie o riadnosti** nie sú vždy v súlade s našimi zisteniami. Odhad chybovosti vykonaný Komisiou zhruba súhlasí s naším odhadom v oblastiach „Prírodné zdroje“ a „Administratíva“, ale je nižší v oblastiach „Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť“ a „Súdržnosť“.

Celkové výsledky

- Boli k dispozícii dostatočné **informácie na to, aby sa predišlo značnému podielu chýb alebo aby sa chyby odhalili a opravili**. Keby vnútroštátne orgány všetky tieto informácie použili na opravu chýb, odhadovaná chybovosť celkových výdavkov napríklad v oblasti „Prírodné zdroje“ by v roku 2017 bola pod 2 % prahom významnosti.

- **Využívanie dostupných zdrojov z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF)** je pre členské štáty stále problematické a rozpočet EÚ je i naďalej vystavený značnému tlaku v dôsledku hodnoty platieb, ku ktorým sa EÚ v budúcich rokoch zaviazala. Opatrenia na zvýšenie pružnosti rozpočtu v roku 2017 boli prospešné, ale nemusia stačiť na to, aby EÚ pomohli vyriešiť potenciálne budúce výzvy. Kombináciou vysokých záväzkov a nízkych platieb sa **nesplatené rozpočtové záväzky zvýšili** na nový rekord vo výške 267,3 mld. EUR. Lepšie riadenie rizika nahromadenia neuhradených platieb by malo byť prioritou pri plánovaní viacročného finančného rámca (VFR) na obdobie začínajúce rokom 2021.

- Pozreli sme sa na to, ako **Komisia** pri rozhodovaní **využívala informácie o výkonnosti**. Dospeli sme k záveru, že Komisia by mala lepšie využívať svoje vlastné informácie o výkonnosti a vytvoriť vnútornú kultúru viac zameranú na výkonnosť.

- V 703 operáciách, ktoré sme kontrolovali na účely nášho vyhlásenia o vierohodnosti a iných auditov výkonnosti a/alebo zhody, sme zistili trinásť prípadov **podozrenia z podvodu**. Nahlásili sme ich Európskemu úradu pre boj proti podvodom.

Úplné znenie našej výročnej správy o rozpočte EÚ za rok 2017 a výročnej správy o činnostiach financovaných z 8., 9., 10. a 11. Európskeho rozvojového fondu sa nachádza na našej webovej stránke (http://www.eca.europa.eu/sk/Pages/DocItem.aspx?did=41732).

Kto sme

Naším poslaním je ako externý audítor EÚ prispievať k zlepšovaniu finančného hospodárenia EÚ, presadzovať zodpovednosť a transparentnosť a vystupovať ako nezávislý ochranca finančných záujmov občanov EÚ.

Varujeme pred rizikami, poskytujeme uistenie, poukazujeme na nedostatky a úspechy a usmerňujeme tvorcov politík a zákonodarcov EÚ, ako zlepšiť riadenie politík a programov EÚ. Prostredníctvom našej práce zabezpečujeme, aby sa občania Európy dozvedeli, ako sa vynakladajú ich peniaze.

Čo sme kontrolovali

Naše vyhlásenie o vierohodnosti rozpočtu EÚ

O rozpočte EÚ rozhoduje každý rok v kontexte viacročných finančných rámcov (VFR) Európsky parlament a Rada. Za zabezpečenie riadneho plnenia rozpočtu zodpovedá v prvom rade Komisia.

Každoročne kontrolujeme príjmy a výdavky rozpočtu EÚ a skúmame, či je ročná účtovná závierka spoľahlivá a či sú príjmové a výdavkové operácie v súlade s príslušnými pravidlami na úrovni EÚ a členských štátov.

Táto práca tvorí základ pre naše vyhlásenie o vierohodnosti, ktoré sme povinní predložiť Európskemu parlamentu a Rade podľa článku 287 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

Rozpočet EÚ za rok 2017 v číslach

Rozpočtové výdavky sú významným nástrojom na dosiahnutie cieľov politiky EÚ.

V roku 2017 predstavovali celkové výdavky 137,4 mld. EUR, čo zodpovedá 2,0 % celkových verejných výdavkov členských štátov EÚ a 0,9 % hrubého národného dôchodku EÚ.

Odkiaľ pochádzajú peniaze?

Rozpočet EÚ je financovaný z rôznych zdrojov. Najväčší podiel (78,4 mld. EUR) tvoria platby členských štátov v pomere, ktorý zodpovedá ich hrubému národnému dôchodku. Medzi ďalšie zdroje patria clá (20,3 mld. EUR) a príspevok na základe dane z pridanej hodnoty vybraný v členských štátoch (16,6 mld. EUR).

Ako sa vynakladajú peniaze?

Ročný rozpočet EÚ sa vynakladá na rôzne oblasti (pozri ***ilustráciu 1***).

Ilustrácia 1

Kontrolované výdavky v roku 2017

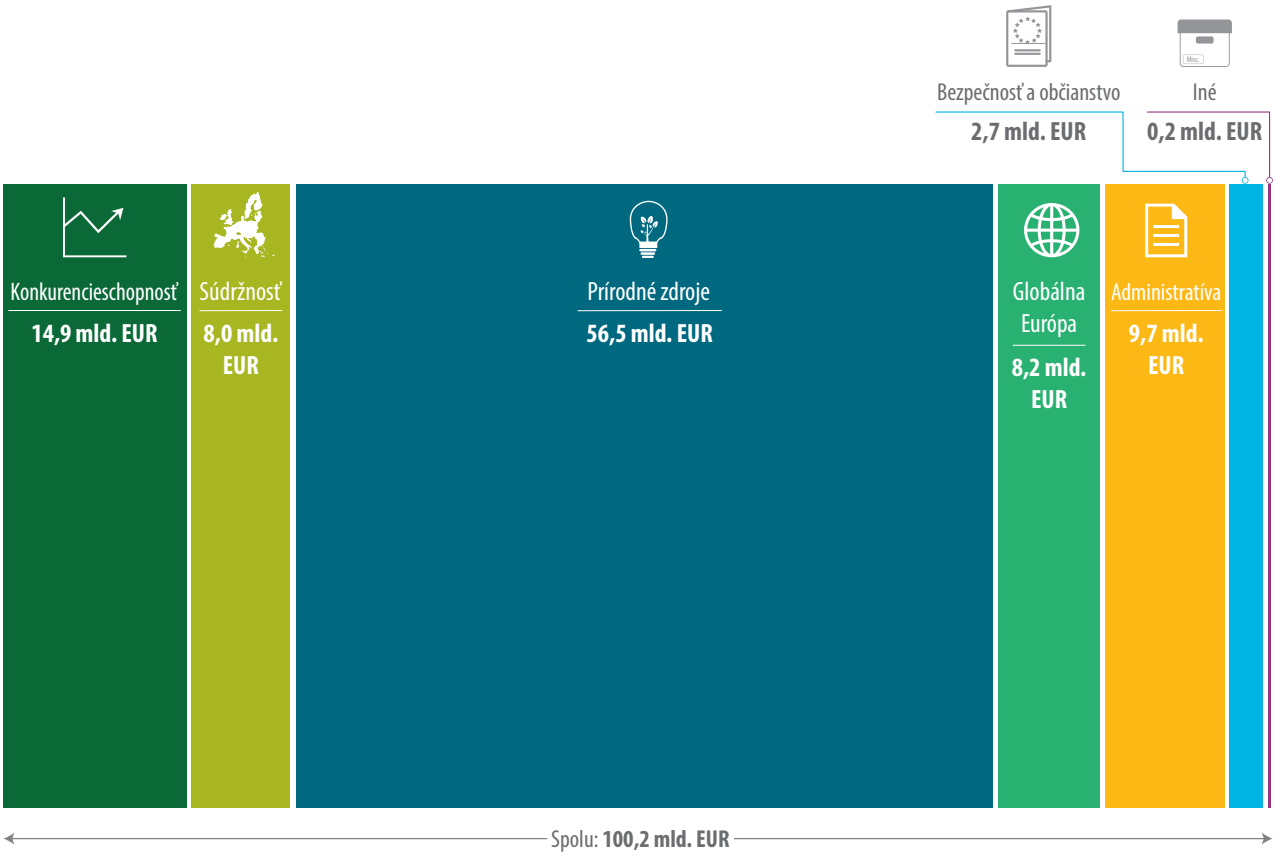

Platby sa vykonávajú na podporu rôznorodých činností, ako sú poľnohospodárstvo a rozvoj vidieckych a mestských oblastí, projekty dopravnej infraštruktúry, výskum, školenia pre nezamestnaných, podpora pre krajiny, ktoré sa usilujú o členstvo v EÚ, a pomoc susediacim a rozvojovým krajinám.

Približne dve tretiny rozpočtu sa čerpajú v rámci tzv. zdieľaného hospodárenia, pri ktorom jednotlivé členské štáty rozdeľujú finančné prostriedky a riadia výdavky v súlade s právnymi predpismi EÚ a členských štátov (napríklad v prípade výdavkov na „Súdržnosť“ a „Prírodné zdroje“).

Tento rok tvorila najväčší podiel nášho celkového kontrolovaného súboru (56 %) oblasť „Prírodné zdroje“, zatiaľ čo podiel výdavkov na „Súdržnosť“ bol v dôsledku nízkej miery schválených výdavkov v roku 2017 pomerne malý.

Čo sme zistili

Účtovná závierka EÚ poskytuje pravdivý a verný obraz

Účtovná závierka za rok 2017 bola vypracovaná v súlade s medzinárodnými účtovnými štandardmi pre verejný sektor a zo všetkých významných hľadísk poskytuje pravdivý a verný obraz o finančných výsledkoch EÚ za daný rok a jej aktívach a pasívach na konci roka.

Môžeme preto vyjadriť výrok bez výhrad k spoľahlivosti účtovnej závierky (t. j. schváliť ju) ako každý rok od roku 2007.

Výdavky EÚ sú zákonné a riadne s výnimkou preplácania nákladov

Testujeme vzorku operácií z celého rozpočtu EÚ s cieľom poskytnúť odhady toho, do akej miery sú príjmy a jednotlivé výdavkové oblasti ovplyvnené chybami. Viac informácií o našom audítorskom prístupe a odhadovanej chybovosti nájdete na stranách 47 – 48.

Dospeli sme k záveru, že **v príjmoch sa nevyskytli významné chyby**.

Za rok 2017 vydávame **výrok s výhradou** k platbám uhradeným z rozpočtu EÚ.

Chybovosť vo **výdavkoch** ako celku odhadujeme na 2,4 % (pozri ***ilustráciu 2***). Pre porovnanie, v roku 2016 to bolo 3,1 % a v roku 2015 3,8 %.

Ilustrácia 2

Odhadovaná chybovosť za rozpočet EÚ ako celok (2015 až 2017)

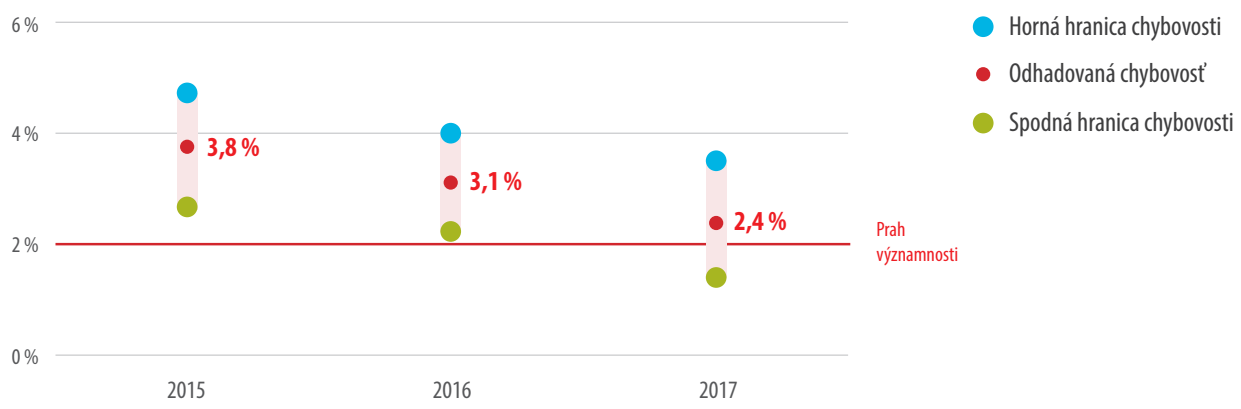

Poznámka:
Chybovosť odhadujeme štandardnými štatistickými metódami. Sme na 95 % presvedčení, že chybovosť v celkovom súbore sa nachádza medzi spodnou a hornou hranicou chybovosti (podrobnejšie informácie sú uvedené v kapitole 1, prílohe 1.1 k výročnej správe za rok 2017).

Spôsob vyplácania finančných prostriedkov EÚ má vplyv na riziko chýb

Výsledky našich auditov v roku 2017 potvrdzujú zistenia z rokov 2015 a 2016: konkrétne, že spôsob úhrady výdavkov má vplyv na riziko chýb.

Chyby sa vzťahovali najmä na **preplácanie nákladov**, ktoré tento rok zodpovedali 47 % nášho kontrolovaného súboru. Pri tých častiach rozpočtu EÚ, kde sa platby vykonávajú na základe preplácania nákladov, odhadujeme chybovosť na 3,7 % (4,8 % v roku 2016). Chybovosť **platieb na základe nárokov** bola pod naším 2 % prahom významnosti (pozri ***ilustráciu 3***).

Ilustrácia 3

V približne polovici kontrolovaných výdavkov za rok 2017 sa nevyskytli významné chyby

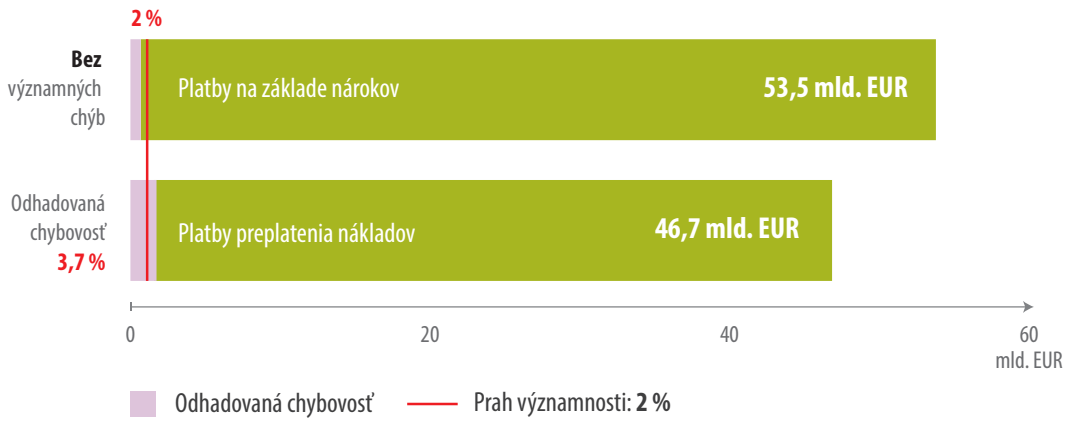

Dospeli sme preto k záveru, že chyba nie je rozšírená a že s výnimkou preplatenia nákladov boli **platby z roku 2017** zákonné a riadne.

Čo sú platby na základe nárokov a platby v súvislosti s preplácaním nákladov?

Výdavky EÚ sa vyznačujú dvomi typmi výdavkov, s ktorými sú spojené rozdielne formy rizika:

- Platby na základe nárokov, ktorú sú založené na splnení určitých podmienok. Takéto platby zahŕňajú štipendiá pre študentov a výskumných pracovníkov (v rámci „Konkurencieschopnosti pre rast a zamestnanosť"), priamu pomoc pre poľnohospodárov („Prírodné zdroje") alebo mzdy a dôchodky zamestnancov EÚ („Administratíva").
- Preplatenie nákladov, keď EÚ prepláca oprávnené náklady na oprávnené činnosti. Táto kategória sa týka napríklad výskumných projektov (v rámci „Konkurencieschopnosti pre rast a zamestnanosť"), investícií v oblasti regionálneho rozvoja a rozvoja vidieka a systémov odbornej prípravy („Prírodné zdroje") a projektov rozvojovej pomoci („Globálna Európa").

Najviac výdavkov bolo kontrolovaných v okruhu „Prírodné zdroje" (56 %). Oblasť „Priama podpora", pozostávajúca najmä z platieb priamej pomoci poľnohospodárom, tvorila 74 % tejto oblasti a neobsahovala významné chyby. „Rozvoj vidieka, trhové opatrenia, životné prostredie, opatrenia v oblasti klímy a rybné hospodárstvo" je druhou časťou okruhu „Prírodné zdroje".

Druhý najväčší podiel kontrolovaných výdavkov (15 %) pripadol na oblasť „Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť", ktorá bola ovplyvnená významnými chybami. Väčšina chýb v tejto oblasti vznikla v dôsledku preplatenia neoprávnených nákladov na zamestnancov, iných neoprávnených priamych nákladov a neoprávnených nepriamych nákladov.

Odhad chybovosti pre „Súdržnosť" zohľadňuje všetky chyby, ktoré vyčíslili orgány auditu členských štátov alebo ktoré sme vyčíslili my sami, a boli vykonané úpravy odrážajúce všetky príslušné finančné opravy vykonané buď orgánmi členských štátov alebo Komisiou. Na tomto základe odhadujeme, že chybovosť bola významná.

Oblasť „Administratíva" neobsahovala významné chyby. Väčšinu výdavkov v tejto oblasti tvoria mzdy, dôchodky a príspevky vyplatené inštitúciami a orgánmi EÚ.

Na ***ilustrácii 4*** sa porovnáva odhadovaná chybovosť rôznych výdavkových oblastí v období 2015 až 2017. Ďalšie informácie o výsledkoch týkajúcich sa príjmov a každej výdavkovej oblasti sa uvádzajú na stranách 22 až 45 a v príslušných kapitolách výročnej správy za rok 2017.

Ilustrácia 4

Porovnanie odhadovanej chybovosti v jednotlivých výdavkových oblastiach EÚ (2015 – 2017)

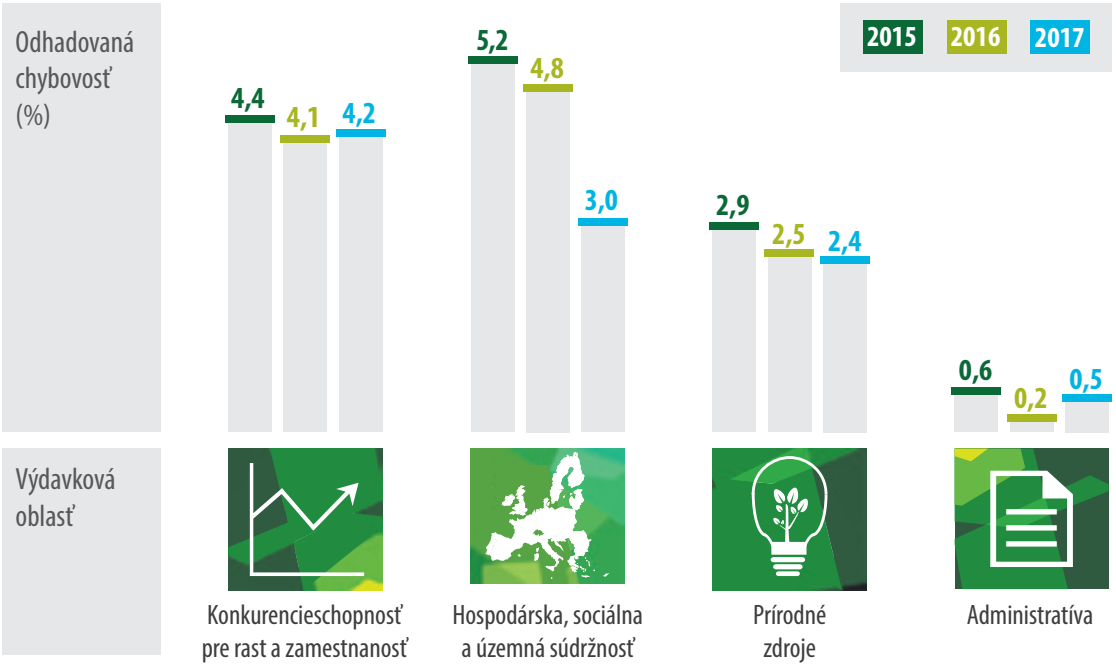

% Odhadovaná chybovosť vychádza z vyčísliteľných chýb, ktoré sme zistili pri našej práci, najmä pri testovaní vzorky operácií. Pri výbere tejto vzorky a stanovovaní odhadu chybovosti uplatňujeme štandardné štatistické metódy (pozri kapitolu 1, prílohu 1.1 k výročnej správe za rok 2017).

Za určitých okolností berieme do úvahy nápravné opatrenia pri odhade chybovosti

Členské štáty a Komisia používajú nápravné opatrenia v prípadoch nezrovnalostí vo výdavkoch a v situáciách, keď sa chyby v platbách nezistili v procese skôr. Vo výsledkoch auditu sa snažíme zohľadňovať tieto opatrenia, ak sú prijaté pred uhradením platby alebo pred naším preskúmaním. Potom kontrolujeme výsledky uplatňovania týchto opráv a v prípade potreby upravujeme odhadovanú chybovosť.

Okrem toho mali orgány členských štátov k dispozícii dostatočné informácie na to, aby sa predišlo značnému podielu chýb alebo aby sa chyby odhalili a opravili pred deklarovaním výdavkov Komisii. Keby vnútroštátne orgány použili všetky tieto informácie na opravu chýb, odhadovaná chybovosť v celkových výdavkoch na „Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť“ by bola 2,7 % a pod 2 % prahom významnosti v prípade oblasti „Prírodné zdroje“.

Jednotlivé zložky informácií Komisie o riadnosti nie sú vždy v súlade s našimi zisteniami

Každé generálne riaditeľstvo Komisie vypracúva výročnú správu o činnosti. Patrí sem vyhlásenie, v ktorom generálny riaditeľ poskytuje uistenie, že finančné informácie v tejto správe sú predložené náležite a že operácie, za ktoré zodpovedá, sú zákonné a riadne. Všetky generálne riaditeľstvá poskytli odhady svojich chybovostí, ktoré zhruba súhlasia s naším odhadom v oblastiach „Prírodné zdroje“ a „Administratíva“, ale sú nižšie v oblastiach „Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť“ a „Súdržnosť“.

Podozrenia z podvodu ohlasujeme úradu OLAF

Podvod znamená úmyselné klamanie s cieľom získať výhody. Náš odhad chybovosti v rozpočte EÚ teda nie je meradlom podvodov, neefektívnosti ani plytvania. Ide skôr o odhad peňazí, ktoré nemali byť vyplatené, pretože sa nepoužili v súlade s príslušnými pravidlami a nariadeniami.

Všetky prípady podozrenia z podvodu, ktoré sme zistili pri audite, ohlasujeme Európskemu úradu pre boj proti podvodom (OLAF). Potom je na úrade OLAF, aby podľa potreby viedol vyšetrovania a následne kontroloval tieto prípady, v spolupráci s orgánmi členských štátov. Pokiaľ ide o rok 2017, v 703 operáciách, ktoré sme kontrolovali na účely nášho vyhlásenia o vierohodnosti a iných auditov výkonnosti a/alebo zhody, sme zistili **13 prípadov podozrenia z podvodu** (2016: 11).

Tieto prípady sme postúpili úradu OLAF spolu s ďalšími šiestimi prípadmi, na ktoré nás upozornila verejnosť. Prípady podozrenia z podvodu sa týkali umelého vytvorenia podmienok potrebných na získanie financovania EÚ, vykázania nákladov, pri ktorých neboli splnené kritériá oprávnenosti, a nezrovnalostí vo verejnom obstarávaní.

Chcete sa dozvedieť viac? Podrobné informácie o hlavných zisteniach sa nachádzajú v kapitole 1 výročnej správy za rok 2017. Úplné znenie výročnej správy sa nachádza na našej webovej stránke (http://www.eca.europa.eu/sk/Pages/DocItem.aspx?did=46515).

Rozpočtové a finančné hospodárenie čelí výzvam

Pokračujúci nárast nesplatených rozpočtových záväzkov

V roku 2017 prijala EÚ záväzky vo výške 158,7 mld. EUR (99,3 %) zo sumy určenej na záväzky. Platby však dosiahli sumu 124,7 mld. EUR, čo je výrazne menej, ako bolo stanovené v rozpočte. Príčinou bol nižší objem žiadostí predkladaných členskými štátmi, ako sa očakávalo, v súvislosti s viacročnými programami v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) na obdobie 2014 – 2020.

V dôsledku takmer úplného vyčerpania sumy vyčlenenej na záväzky v kombinácii s nízkou mierou platieb sa nesplatené rozpočtové záväzky zvýšili a dosiahli novú rekordnú výšku 267,3 mld. EUR. Výrazne vyššie platobné potreby ku koncu súčasného VFR môžu vytvárať tlak na stropy pre platobné prostriedky a výrazne zvýšiť riziko, že dostupné platobné rozpočtové prostriedky nebudú postačovať na pokrytie všetkých žiadostí o platbu. Domnievame sa, že presnejšia prognóza platieb na budúce roky by pomohla toto riziko zvládnuť.

Využívanie dostupných zdrojov z fondov EŠIF je pre členské štáty stále náročné

Nesplatené záväzky z fondov EŠIF sú v niektorých krajinách dosť značné, najmä v porovnaní s celkovými ročnými verejnými výdavkami (pozri ***ilustráciu 5***). Do konca roka 2017 bola celková priemerná miera čerpania (16 %) za VFR na obdobie 2014 – 2020 ešte nižšia ako v tom istom roku predchádzajúceho VFR (2010: 22 %). Dôvodom bolo hlavne neskoršie ukončenie predchádzajúceho VFR, neskoré prijatie právnych aktov, problémy pri plnení nových požiadaviek v súčasnom VFR, zmena uplatňovania pravidiel rušenia viazanosti z n + 2 na n + 3 a administratívna záťaž vyplývajúca z prekrývania období VFR. Chceli by sme upozorniť na možný dosah na kvalitu projektov a dôležitosť dostatočne stabilného právneho rámca.

Ilustrácia 5

Nesplatené záväzky EŠIF na konci roka 2017

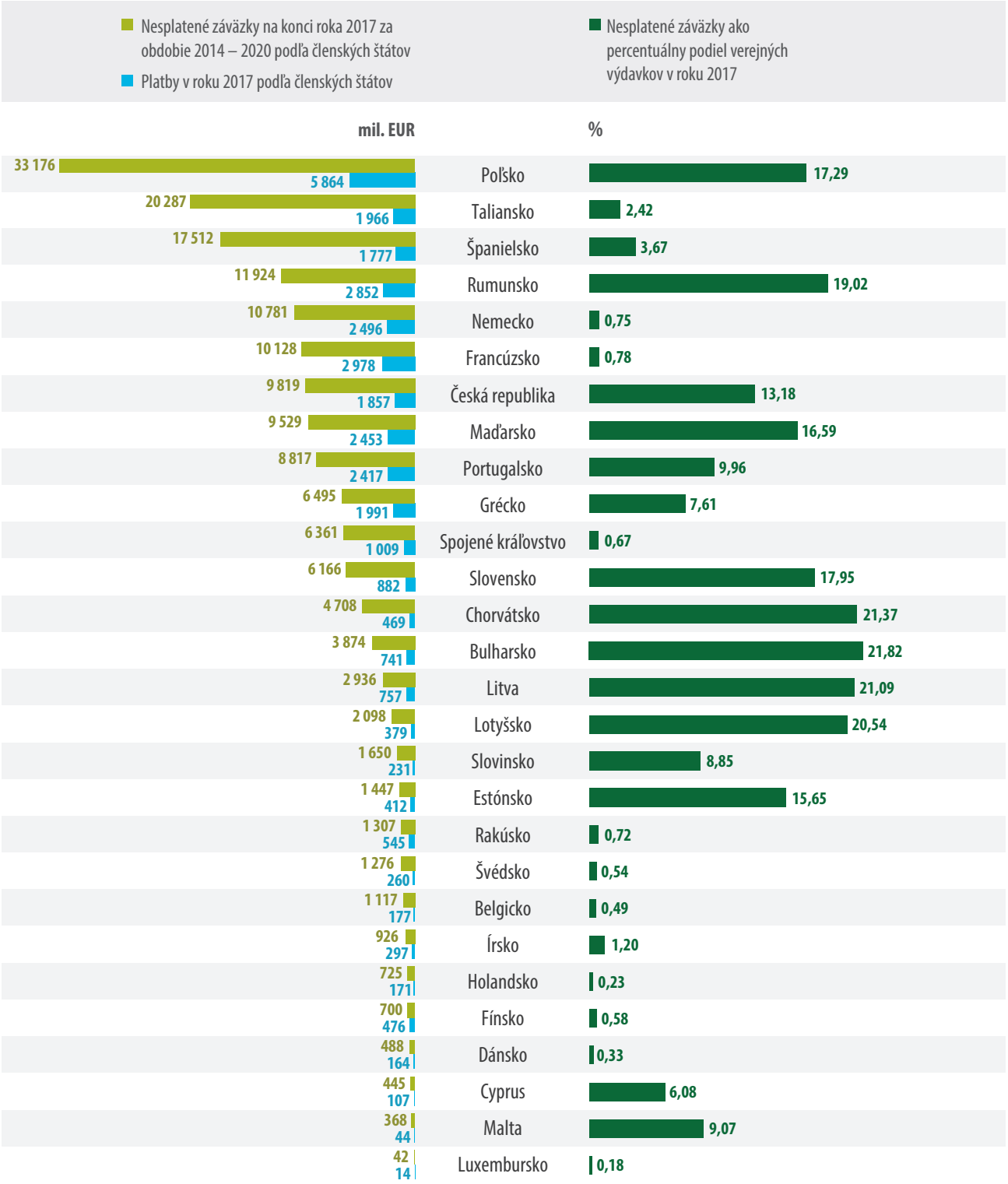

Rozpočet EÚ je pružnejší, ale riziko nahromadenia neuhradených platieb pretrváva.

Vďaka strednodobému preskúmaniu VFR je rozpočet EÚ pružnejší. Zvýšila sa celková rezerva pre platby, čo umožňuje preniesť nevyužité platobné rozpočtové prostriedky do budúcich rokov. Okrem toho boli posilnené osobitné nástroje. Sumy dostupné pre rezervu na núdzovú pomoc a nástroj flexibility sa zvýšili o 0,7 mld. EUR. Navyše od roku 2017 je možné previesť nevyužité sumy z Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii a Fondu solidarity Európskej únie do nástroja flexibility.

Tieto opatrenia sú prospešné, ale nemusia stačiť na to, aby bol rozpočet EÚ dostatočne pružný, aby sa vyriešili potenciálne budúce výzvy. Okrem toho stále nebola vyriešená otázka, či sa majú osobitné nástroje započítavať do stropov pre platobné rozpočtové prostriedky. Táto neistota zvyšuje riziko nahromadenia neuhradených platieb.

Expozícia rozpočtu EÚ je stále značná

Rozpočet EÚ je stále vystavený riziku nahromadenia právnych záväzkov uhrádzať platby v budúcnosti po splnení rôznych podmienok. Medzi týmito záväzkami sú podmienené záväzky vo forme záruk, ktoré si môžu vyžadovať financovanie, ak v budúcnosti dôjde k určitej udalosti.

Pri predkladaní legislatívnych návrhov, ktoré zahŕňajú vytvorenie alebo pridanie značného objemu podmienených záväzkov, odporúčame Komisii, aby k nim pripojila prehľad celkovej hodnoty podmienených záväzkov, ktoré sa podporujú z rozpočtu, a analýzu scenárov stresového testu a ich potenciálneho vplyvu na rozpočet.

Ďalšie výzvy pre rozpočet EÚ súvisia s oznámeným odchodom Spojeného kráľovstva z EÚ v roku 2019.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o hlavných zisteniach o rozpočtovom a finančnom hospodárení sa nachádzajú v kapitole 2 výročnej správy za rok 2017.

Potrebné lepšie využívanie informácií o výkonnosti

Komisia využíva informácie o výkonnosti na riadenie programov a politík, hoci nie vždy sa pri nesplnení cieľov prijímajú primerané opatrenia

Cieľom informácií o výkonnosti je určiť, či politiky, projekty a programy dosahujú svoje ciele efektívne a účinne. Informácie o výkonnosti by sa mali využívať na navrhnutie potrebných nápravných opatrení a na podporu rozhodovania Komisie.

Minulý rok sme skúmali, do akej miery sa prístup Komisie k podávaniu informácií o výkonnosti zhoduje s osvedčenými postupmi. Tento rok sme konkrétne skúmali využívanie informácií o výkonnosti v Komisii v súvislosti s výdavkovými programami a vypracovanie, vykonávanie a hodnotenie politík.

Na záver tejto časti odporúčame, aby Komisia:

- zefektívnila a zjednodušila strategické rámce upravujúce plnenie rozpočtu EÚ, čím posilní povinnosť zodpovedať sa za výsledky a zvýši zrozumiteľnosť a transparentnosť všetkých zainteresovaných strán;
- do svojich správ o výkonnosti zahrnula aktuálne informácie o výkonnosti týkajúce sa pokroku pri dosahovaní cieľov a vždy prijímala alebo navrhovala primerané opatrenia v prípade, že tieto ciele nie sú splnené;
- zefektívnila ukazovatele o výkonnosti rozpočtu EÚ a zlepšila súlad medzi všeobecnými cieľmi na vysokej úrovni a špecifickými cieľmi stanovenými na úrovni programov a politík;
- poskytla informácie v hlavných správach o výkonnosti o tom, ako sa informácie o výkonnosti využili v rozhodovacom procese;
- zaviedla opatrenia a stimuly, aby podporila väčšie zameranie na výkonnosť vo vnútornej kultúre Komisie, a nadviazala pri tom na už dosiahnutý pokrok.

V roku 2017 sme uverejnili 28 osobitných správ na širokú škálu tém

V našich osobitných správach, ktoré sa väčšinou zakladajú na auditoch výkonnosti alebo sú kombináciou posúdení zhody a výkonnosti, pravidelne hodnotíme výkonnosť. V našich správach za rok 2017 sme konkrétne analyzovali, či boli splnené ciele vybraných politík a programov EÚ, či sa výsledky dosiahli účinným a efektívnym spôsobom a či financovanie EÚ zabezpečilo pridanú hodnotu. Všetkých 28 osobitných správ vydaných v roku 2017 je uvedených na nasledujúcej strane.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o našom posúdení výkonnosti sa nachádzajú v kapitole 3 našej výročnej správy za rok 2017.

Celkové výsledky

Naše osobitné správy, ktoré sú výsledkom hlavne auditov výkonnosti, sú dostupné v 23 jazykoch EÚ na našej webovej stránke (http://www.eca.europa.eu/sk/Pages/AuditReportsOpinions.aspx?ty=Special report&tab=tab4).

Komisia vykonáva veľkú časť našich odporúčaní

Každý rok skúmame, do akej miery Komisia vykonala nápravné opatrenia v nadväznosti na naše odporúčania. V súlade s našou stratégiou na obdobie 2018 – 2020 skontrolujeme, či boli prijaté opatrenia k všetkým odporúčaniam z auditu výkonnosti, ktoré sme adresovali Komisii pred tromi rokmi.

Tohtoročná analýza nadväzujúcich opatrení zahŕňala 100 odporúčaní vydaných v našich osobitných správach uverejnených v roku 2014. Komisia prijala 75 odporúčaní v plnej miere alebo vo väčšine ohľadov. Zistili sme, že len šesť odporúčaní nebolo vôbec prijatých (pozri ***ilustráciu 6***).

Ilustrácia 6

Mnohé odporúčania EDA vydané v roku 2014 boli už vykonané

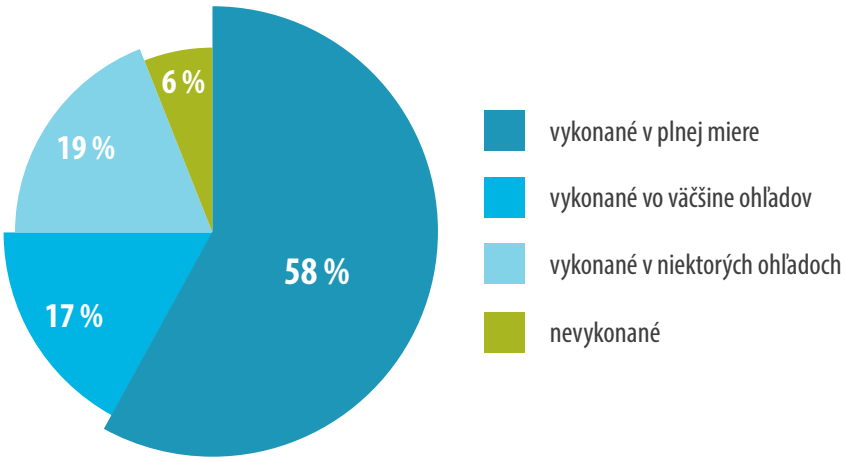

Podrobnejšie informácie o oblastiach príjmov a výdavkov

22

Príjmy
139,7 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Náš audit sa týkal príjmovej časti rozpočtu EÚ, z ktorej sa financujú výdavky. Preskúmali sme niektoré kľúčové systémy kontroly na výpočet a vyberanie vlastných zdrojov a vzorku príjmových operácií.

Na príspevky členských štátov odvodené z ich hrubého národného dôchodku (HND) pripadalo 56 % a na príjmy na základe dane z pridanej hodnoty (DPH) 12 % celkových príjmov EÚ v roku 2017. Tieto príspevky sa vypočítajú s použitím makroekonomických štatistík a odhadov, ktoré poskytujú členské štáty.

Tradičné vlastné zdroje (TVZ), ktoré tvoria najmä clá z dovozu vybrané správnymi orgánmi členských štátov v mene EÚ, prispeli k príjmom EÚ ďalšími 15 %. Zvyšných 17 % príjmov EÚ pochádza z iných zdrojov (napr. príspevky a náhrady v rámci dohôd a programov Únie, prebytok z rozpočtového roka 2016, pokuty uložené Komisiou a úroky z omeškania).

Čo sme zistili

Obsahujú významné chyby?
Nie

Odhadovaná chybovosť:
0,0 % (2016: 0,0 %).

Celkovo boli systémy týkajúce sa príjmov, ktoré sme preskúmali, účinné. Pokiaľ ide o TVZ, sme však zistili, že niektoré kontroly boli len čiastočne účinné. Zistili sme tiež, že existuje priestor na zlepšenie opatrení Komisie na ochranu príjmov EÚ v niektorých oblastiach. Nedostatky boli najmä v riadení rizika podhodnotených dovozov vo vzťahu k TVZ a v overovaniach Komisie v súvislosti s vlastnými zdrojmi založenými na DPH. Nedostatky v obidvoch oblastiach môžu ovplyvniť príspevky členských štátov do rozpočtu EÚ.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- zlepšiť monitorovanie dovozných tokov vrátane častejšieho využívania techník hĺbkovej analýzy údajov s cieľom analyzovať neobvyklé pohyby a ich príčiny a pohotovo konať, aby sa zabezpečilo sprístupnenie dlžných súm TVZ;
- prehodnotiť súčasný rámec kontroly a lepšie doložiť jeho uplatňovanie pri overovaní výpočtov členských štátov týkajúcich sa vlastných zdrojov založených na DPH.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o našom audite príjmov EÚ sa nachádzajú v kapitole 4 našej výročnej správy za rok 2017.

Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť 14,9 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Náš audit sa týkal výdavkov na výskum a inovácie, systémov vzdelávania, vytvárania pracovných miest, jednotného digitálneho trhu, energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej účinnosti, ako aj snahy o modernizáciu odvetvia dopravy a zlepšovanie podnikateľského prostredia, najmä pre malé a stredné podniky (MSP).

V roku 2017 predstavovali výdavky, ktoré boli predmetom auditu v tejto oblasti, 14,9 mld. EUR. Väčšina výdavkov mala podobu grantov pre príjemcov z verejného alebo súkromného sektora podieľajúcich sa na projektoch.

Výdavky na výskum a inovácie, ktoré v roku 2017 tvorili 53 % výdavkov v rámci tohto podokruhu, sa realizujú prostredníctvom siedmeho rámcového programu v oblasti výskumu a technologického rozvoja na období 2007 – 2013 (7. RP) a programu Horizont 2020, rámcového programu na obdobie 2014 – 2020.

Čo sme zistili

Obsahujú významné chyby?
Áno

Odhadovaná chybovosť:
4,2 % (2016: 4,1 %).

Hlavným rizikom z hľadiska riadnosti operácií je, že príjemcovia vykážu neoprávnené náklady, ktoré Komisia pred úhradou neodhalí ani neopraví. Zistili sme, že väčšina chýb sa v skutočnosti týkala preplatenia neoprávnených nákladov na zamestnancov, ďalších neoprávnených priamych nákladov (napr. cestovných nákladov a nákladov na zariadenie, ktoré nesúvisia s projektom) alebo neoprávnených nepriamych nákladov deklarovaných príjemcami. Patrili sem chyby vo výpočte, chýbajúce podporné dôkazy k deklarovaným nákladom a náklady vzniknuté mimo oprávneného obdobia (pozri príklady v ***rámčeku***).

Príklady: neoprávnené náklady

V jednom preverovanom prípade príjemca, ktorým bol MSP, používal pri výpočte hodinovej sadzby nesprávnu metodiku a nadhodnotil počet pracovných hodín niektorých zamestnancov. Navyše všetkých zamestnancov, ktorí pracovali na projekte, v skutočnosti zamestnávala dcérska spoločnosť, ktorá nebola zmluvnou stranou dohody o grante.

V inom prípade príjemca vykázal budúce výdavky, ktoré v čase, keď Komisia tieto náklady schválila, neboli ešte fakturované ani vyplatené, a navyše neexistovali žiadne dôkazy o tom, že súvisiace stavebné práce boli skutočne vykonané.

Boli k dispozícii dostatočné informácie na to, aby sa predišlo značnému podielu chýb alebo aby sa chyby odhalili a opravili. Keby sa všetky tieto informácie použili na opravu chýb, odhadovaná chybovosť v celkových výdavkoch na „Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť“ by bola o 1,5 percentuálneho bodu nižšia.

Vo viacerých prípadoch sme zistili aj oneskorenia pri vyplácaní finančných prostriedkov EÚ zo strany koordinátora projektu ďalším účastníkom projektu. Napriek tomu, že v niektorých prípadoch boli tieto oneskorenia pochopiteľné, poznamenávame, že akékoľvek oneskorenia pri prevode finančných prostriedkov EÚ môžu mať vážne finančné dôsledky pre účastníkov projektu, najmä MSP.

Pravidlá pre program Horizont 2020 a Nástroj na prepájanie Európy

V minulosti sme informovali o tom, že program Horizont 2020 má jednoduchšie pravidlá financovania než 7. RP. Pravidlá týkajúce sa nákladov na zamestnancov sú však naďalej ťažko pochopiteľné a uplatniteľné. Potvrdili to naše audity aj audity Komisie, pri ktorých sa zistila neustále vysoká chybovosť v nákladoch na zamestnancov.

Nejasné pravidlá oprávnenosti, ktorých výklad je otvorený, sme zistili aj v iných programoch. V rámci Nástroja na prepájanie Európy neexistujú usmernenia o dôkazoch, ktoré sú potrebné na preukázanie vzniknutých nákladov, čo je predpokladom ich oprávnenosti. Domnievame sa, že ďalším zjednodušením a vyjasnením by sa zlepšilo finančné hospodárenie a zjednotilo zaobchádzanie s príjemcami.

Správy Komisie o zákonnosti a riadnosti

Výročné správy o činnosti Generálneho riaditeľstva pre výskum a inovácie, pre vzdelávanie, mládež, šport a kultúru a Výkonnej agentúry pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA) a Výkonnej agentúry pre výskum (REA) poskytujú verný obraz o finančnom hospodárení generálnych riaditeľstiev a agentúr z hľadiska riadnosti príslušných operácií. Poskytnuté informácie celkovo potvrdzujú naše zistenia a závery. Zaznamenali sme tiež, že Komisia ešte viac zharmonizovala prístup k určovaniu odhadu súm vystavených riziku v rámci útvarov Komisie realizujúcich programy v oblasti výskumu a inovácií.

V oblasti výskumu a inovácií sme preskúmali výber vzoriek Komisiou a audítorskú metodiku týkajúcu sa zákonnosti a riadnosti informácií vo výročných správach o činnosti, ako aj audítorské spisy v Komisii a v súkromných audítorských spoločnostiach, ktoré pre Komisiu vykonávajú audity 7. RP, programu Horizont 2020 a programu Erasmus+.

Z našej práce v súvislosti so stratégiou auditov Komisie vykonaných *ex post* a vnútroštátnych agentúr a metodikou pre program Erasmus+ vyplynulo, že kontrolované vnútroštátne agentúry a orgány zaviedli primerané systémy dohľadu a kontroly. Vo dvoch z troch preverovaných prípadov sme zistili nedostatky v súvislosti s dôkladnosťou a dokumentovaním kontrol, ktoré vykonávajú nezávislé orgány auditu vybrané vnútroštátnymi orgánmi.

Súkromné audítorské firmy v plnej miere neharmonizovali svoje programy auditu v súvislosti so 7. RP.

Programy auditu v rámci programu Horizont 2020 boli konzistentné, ale dostupná audítorská dokumentácia nebola dostatočná pre úplné preskúmanie. Navyše vzhľadom na to, že naše posúdenie sa netýkalo súkromných audítorských firiem, ktoré vykonávajú audity v mene Komisie, nemôžeme dospieť k záveru ohľadom kvality auditov *ex post* pre program Horizont 2020.

Posúdenie výkonnosti

Posúdili sme výkazníctvo Komisie týkajúce sa výkonnosti projektov zo vzorky projektov v oblasti výskumu a inovácií. Hoci väčšina projektov dosiahla svoje očakávané výstupy a výsledky, vyskytli sa prípady, keď bol vykázaný pokrok len čiastočne v súlade s dohodnutými cieľmi alebo keď sa vykázané náklady nepovažovali za primerané s ohľadom na dosiahnutý pokrok projektov. Okrem toho v niektorých prípadoch boli výstupy a výsledky projektu len čiastočne šírené.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- pokiaľ ide o program Horizont 2020, viac objasniť pravidlá týkajúce sa nákladov na zamestnancov, zrevidovať metodiku výpočtu nákladov na zamestnancov a doplniť zoznam záležitostí v niektorých krajinách;
- pokiaľ ide o NPE, zlepšiť povedomie príjemcov o pravidlách oprávnenosti najmä jasným vymedzením rozdielu medzi plnením zákazky a zadaním zákazky subdodávateľovi;
- urýchlene riešiť nedostatky, ktoré zistil Útvar Komisie pre vnútorný audit pri riadení grantov v rámci programu Erasmus+ zo strany EACEA a pri monitorovaní projektov v oblasti výskumu a inovácií.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o našom audite výdavkov EÚ na „Konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť" sa nachádzajú v kapitole 5 našej výročnej správy za rok 2017.

Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť
8,0 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Výdavky v rámci podokruhu 1b VFR „Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť" („Súdržnosť") sú zamerané na znižovanie rozdielov v rozvoji medzi jednotlivými členskými štátmi a regiónmi EÚ a na posilňovanie konkurencieschopnosti všetkých regiónov. V roku 2017 predstavovali výdavky, ktoré boli predmetom auditu v tejto oblasti, len 8,0 mld. EUR. Bolo to kvôli nízkej miere schválených výdavkov. V roku 2018 by sa táto hodnota mala podstatne zvýšiť.

Za riadenie výdavkov zodpovedajú dve generálne riaditeľstvá Komisie. Prvým je Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku (GR REGIO), ktoré hlavne dohliada na vykonávanie Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Kohézneho fondu (KF) a na ktoré pripadlo 65 % nášho kontrolovaného súboru. Druhým je Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie (GR EMPL), ktoré hlavne monitoruje vykonávanie Európskeho sociálneho fondu (ESF) a na ktoré pripadlo 35 % nášho kontrolovaného súboru.

Výdavky sa riadia spolu s Komisiou a členskými štátmi a tento proces zahŕňa spolufinancovanie viacročných operačných programov, z ktorých sa financujú projekty.

Náš audit sa prvýkrát týkal platieb pri ukončení programového obdobia 2007 – 2013 a zúčtovaných výdavkov na obdobie 2014 – 2020 v revidovanom rámci kontroly a uistenia. So zreteľom na revidovaný rámec sa náš audit tento rok týkal práce orgánov auditu a Komisie. Zostavili sme štatisticky reprezentatívnu vzorku operácií, ktoré orgány auditu už preskúmali, a overili sme ich prácu. Pri operáciách, v ktorých sme zistili nedostatky, sme tiež opätovne vykonali ich audit na úrovni príjemcov.

Cieľom nášho auditu bolo prispieť k celkovému vyhláseniu o vierohodnosti, a posúdiť nový rámec kontroly a uistenia a to, do akej miery sa naň možno spoľahnúť. Urobili sme to s cieľom využívať ho v budúcnosti potenciálne vo väčšej miere a určiť preto, kde sú potrebné ďalšie zlepšenia.

Čo sme zistili

Výdavková oblasť bola ovplyvnená významnými chybami?

Áno

Odhadovaná chybovosť[1]:

3,0 % (2016: 4,8 %).

1 Tento odhad zahŕňa 50 chýb, ktoré predtým zistili orgány auditu členského štátu a zohľadňuje opravy výdavkov v celkovej hodnote 101 mil. EUR z obidvoch období.

Počet a vplyv chýb, ktoré sme zistili, naznačujú pretrvávajúce nedostatky týkajúce sa riadnosti výdavkov, ktoré vykazujú riadiace orgány. K nášmu odhadu chybovosti prispeli najviac finančné nástroje a potom nasledovali neoprávnené náklady (pozri príklad).

Príklad: Neoprávnené úvery schválené pre finančné nástroje v rámci zdieľaného hospodárenia

Spolufinancovanie úverov z EFRR sa musí používať predovšetkým (t. j. viac ako 50 % celkovej hodnoty úverov) na podporu MSP. Z jedného finančného nástroja, ktorý sme kontrolovali, sa však takmer 80 % schválenej celkovej hodnoty úverov investovalo do spoločností, ktoré neboli MSP. Ani orgán auditu, ani Komisia neodhalili toto porušenie základnej požiadavky na oprávnenosť, ktorú stanovil zákonodarca.

Posúdenie práce orgánov auditu

Práca orgánov auditu je rozhodujúcou súčasťou nového rámca uistenia a kontroly výdavkov na zabezpečenie riadnosti výdavkov na „Súdržnosť". V tomto roku sme preto kládli väčší dôraz na preskúmanie kľúčových prvkov ich kontrol.

Keď sme preskúmali prácu orgánov auditu, v niekoľkých prípadoch sme odhalili nedostatky, ktoré ovplyvnili spoľahlivosť vykázanej zvyškovej chybovosti. Našli sme nedostatky v rozsahu, kvalite a dokumentácii ich práce a v reprezentatívnosti ich vzoriek. Komisia nezistila tieto problémy. Vo všetkých balíkoch dokumentov na zabezpečenie uistenia a ukončenia, ktoré sme preskúmali, orgány auditu vykázali zvyškovú chybovosť pod úrovňou 2 %.

Vzhľadom na ďalšie chyby, ktoré sme zistili, však nami prepočítaná chybovosť presiahla 2 % v prípade šiestich z 12 balíkov dokumentov na zabezpečenie uistenia, ktoré sme kontrolovali, za obdobie 2014 – 2020, a v prípade troch z desiatich balíkov dokumentov na zabezpečenie ukončenia, ktoré sme kontrolovali za roky 2007 – 2013.

Práca Komisie a vykazovanie zvyškovej chybovosti v jej výročných správach o činnosti

Výročné správy o činnosti (VSČ) sú kľúčovým nástrojom Komisie na vykazovanie, či má primerané uistenie, že zavedené postupy kontrol zabezpečujú riadnosť výdavkov. Revidovaný rámec kontroly a uistenia bol navrhnutý s cieľom zabezpečiť, aby bola zvyšková chybovosť každoročne nižšia ako prah významnosti 2 %. V prípade „Súdržnosti" sa však vo výročných správach o činnosti GR EMPL a GR REGIO uvádza niekoľko rôznych mier na meranie výdavkov vystavených riziku. Obsahujú zvyškovú chybovosť pre každý balík dokumentov na zabezpečenie uistenia v účtovnom období od 1. júla 2015 do 30. júna 2016. Podľa nášho názoru tieto miery sú jediné miery, pri ktorých Komisia mohla mať potrebné uistenie od orgánov auditu a zo svojej vlastnej práce týkajúcej sa riadnosti.

Navyše je potrebné, aby Komisia ďalej zlepšila schvaľovanie účtov, potvrdzovanie jednotlivých zvyškových chybovostí a stanovenie celkovej zvyškovej chybovosti.

Z našej práce vyplýva, že celkové zvyškové chybovosti uvádzané vo VSČ Komisie za účtovné obdobie 2015/2016 sú podhodnotené a v súčasnosti sa na ne nemôžeme spoľahnúť.

Posúdenie výkonnosti

Jedným z hlavných cieľov regulačných ustanovení na obdobie 2014 – 2020 bolo zamerať sa viac na výkonnosť a výsledky. Z nášho prieskumu 113 dokončených projektov vyplýva, že vo všeobecnosti existuje jasné prepojenie medzi cieľmi výstupov na úrovni operačných programov a na úrovni projektov. Tam, kde takéto ciele existovali, bola väčšina z nich vykázaná ako splnená, aspoň čiastočne. Mnohým systémom merania výkonnosti však chýbali ukazovatele výsledkov, čo sťažuje posúdenie celkového prínosu projektu ku konkrétnym cieľom OP.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- zabezpečiť, aby boli mechanizmy auditu pre finančné nástroje riadené EIF primerané na úrovni finančných sprostredkovateľov;
- navrhnúť legislatívne zmeny pre finančný rámec na obdobie po roku 2020, ktoré by vylučovali preplatenie DPH verejným orgánom z finančných prostriedkov EÚ;
- vyriešiť nedostatky, ktoré sme zistili pri overovaní práce orgánov auditu v rámci auditov Komisie týkajúcich sa riadnosti;
- vyriešiť zložitosť informácií uvádzaných vo VSČ GR REGIO a GR EMPL, ktoré sa týkajú rámca kontroly a uistenia na roky 2014 – 2020;

- zabezpečiť zmenu mechanizmov auditu v súlade s návrhom pre finančné nástroje v právnom rámci po roku 2020 tak, aby sa na výpočet zvyškovej chybovosti použilo len skutočné čerpanie finančných prostriedkov na úrovni konečných prijímateľov;
- uverejňovať celkovú zvyškovú chybovosť za „Súdržnosť" za každé účtovné obdobie;
- vykonať dostatočné kontroly riadnosti s cieľom vyvodiť závery o účinnosti práce orgánov auditu a získať primerané uistenie o riadnosti výdavkov najneskôr vo VSČ, ktoré uverejňuje po roku, za ktorý prijala účtovnú závierku.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o našom audite výdavkov EÚ na „Hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť" sa nachádzajú v kapitole 6 našej výročnej správy za rok 2017.

Prírodné zdroje
56,5 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Táto oblasť výdavkov zahŕňa spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP), spoločnú rybársku politiku (SRP) a časť výdavkov EÚ na životné prostredie a opatrenia v oblasti klímy. V roku 2017 predstavovali výdavky, ktoré boli predmetom auditu v tejto oblasti, 56,5 mld. EUR.

Základom výdavkov EÚ v poľnohospodárstve je SPP. Jej tri všeobecné ciele, stanovené v právnych predpisoch EÚ, sú:

- životaschopná výroba potravín so zameraním na príjmy z poľnohospodárskej činnosti, poľnohospodársku produktivitu a stabilitu cien;
- udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi a opatrenia proti zmene klímy so zameraním na emisie skleníkových plynov, biodiverzitu, pôdu a vodu;
- vyvážený územný rozvoj.

Výdavky SPP sa riadia spoločne s členskými štátmi. Zahŕňajú:

- Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF) – priame platby, ktorý predstavuje 74 % výdavkov v tejto oblasti;
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), z ktorého sa spolu s členskými štátmi spolufinancujú programy rozvoja vidieka a ktorý predstavuje 19 % výdavkov;
- EFRR – trhové opatrenia, ktoré tvorili 5 % výdavkov.

Výdavky SPP sa poskytujú prostredníctvom približne 80 platobných agentúr, ktoré sú zodpovedné za kontrolu oprávnenosti žiadostí o pomoc a za úhradu platieb príjemcom.

Spoločnú rybársku politiku riadi aj Komisia a členské štáty v rámci zdieľaného hospodárenia.

Environmentálnu politiku EÚ riadi centrálne Komisia. Program pre životné prostredie a opatrenia v oblasti klímy (LIFE) je najväčší nástroj na výdavky v tejto oblasti.

Čo sme zistili

Obsahujú významné chyby?
Áno

Odhadovaná chybovosť:
2,4 % (2016: 2,5 %).

Komisia a orgány členských štátov uplatnili nápravné opatrenia, ktoré znížili nami odhadovanú chybovosť v tejto kapitole o 1,1 percentuálneho bodu. V prípade značného podielu operácií obsahujúcich vyčísliteľné chyby však mali orgány členských štátov k dispozícii dostatočné informácie na to, aby pred tým, ako vykázali výdavky Komisii, týmto chybám predišli alebo ich odhalili a opravili. Ak by vnútroštátne orgány riadne využili všetky informácie, ktoré mali k dispozícii, odhadovaná chybovosť za túto kapitolu by bola nižšia o 0,9 percentuálneho bodu.

Priame platby neobsahovali významné chyby

Plocha poľnohospodárskych pozemkov je hlavná premenná pre priame platby. Priebežné zlepšenia v systémoch kontroly pomohli udržať chybovosť v roku 2017 pod 2 % prahom významnosti.

„Ekologizačné platby“ sú určené na podporu poľnohospodárov, ktorí prijímajú postupy prospešné pre klímu a životné prostredie. V rámci testovania 121 priamych platieb sme navštívili 35 príjemcov, ktorí dostali ekologizačné platby. Len v jednom prípade sme zistili priame porušenie požiadaviek na ekologizáciu. Ako sme už v minulosti uviedli, požiadavky na ekologizáciu sú nenáročné a do veľkej miery odrážajú bežnú poľnohospodársku prax. Viac informácií nájdete v našej osobitnej správe č. 21/2017 – Ekologizácia: komplexnejší režim podpory príjmov, ktorý ešte nie je environmentálne účinný.

Rozvoj vidieka, trhové opatrenia, životné prostredie, opatrenia v oblasti klímy a rybárstvo

Vplyv chýb zostáva v týchto výdavkových oblastiach vysoký.

Hlavnými zdrojmi chýb bolo nedodržanie podmienok oprávnenosti, poskytnutie nepresných informácií o plochách alebo počte zvierat a nedodržanie agroenvironmentálnych záväzkov príjemcami (pozri príklad).

Príklad: Príjemca nesplnil svoje agroenvironmentálne záväzky

Preskúmali sme prípad, keď poľnohospodár prijal pomoc v rámci opatrenia na environmentálnu optimalizáciu agronomických techník a zavlažovania. Na prijatie pomoci sa musel príjemca zaviazať vysadiť niektoré plodiny na časti poľnohospodárskeho podniku, znížiť používanie chemických hnojív a vody pri zavlažovaní a viesť záznamy o obrábaní pôdy a zavlažovaní. Zistili sme, že príjemca nesplnil ani jeden z týchto záväzkov. Po našej kontrole platobná agentúra iniciovala postup na spätné získanie pomoci.

Správy Generálneho riaditeľstva pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka týkajúce sa zákonnosti a riadnosti

Upravená chybovosť za hlavné výdavkové oblasti „Prírodných zdrojov“ prezentovaná vo výročnej správe o činnosti Generálneho riaditeľstva pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (GR AGRI) za rok 2017 je v súlade s naším audítorským záverom, že chybovosť vo výdavkoch na „Prírodné zdroje“ ako celok je významná a že režimy priamej pomoci EFRR, ktoré predstavujú 74 % výdavkov v rámci tohto okruhu VFR, neboli ovplyvnené významnou chybovosťou.

Od roku 2015 sú certifikačné orgány v členských štátoch povinné vydávať stanovisko k zákonnosti a riadnosti výdavkov platobných agentúr. Práca certifikačných orgánov je vstupom pre uistenie Komisie o výdavkoch na SPP: GR AGRI ich prácu zohľadňuje, keď vypočítava upravenú chybovosť v hlavných výdavkových oblastiach. Potrebné sú však ďalšie zlepšenia, pokiaľ má Komisia dosiahnuť svoj cieľ využívať prácu certifikačných orgánov ako primárny zdroj uistenia o riadnosti výdavkov na SPP.

Posúdenie výkonnosti

Geopriestorová žiadosť o pomoc (GSAA) je webová aplikácia, ktorú môžu poľnohospodári použiť na predloženie žiadostí o pomoc na plochu online na spracovanie platobnými agentúrami. Platobné agentúry sú povinné sprístupniť GSAA všetkým príjemcom pomoci na plochu do roku 2018.

Navštívili sme viac ako 100 poľnohospodárskych podnikov, v ktorých sme preskúmali používanie aplikácie, a jej zavedenie sme zisťovali v 24 platobných agentúrach. Väčšina žiadateľov pomoci na plochu, ktorých sme navštívili, už používala GSAA, čo vo väčšine prípadov viedlo k menšiemu počtu chýb a úspore času. Dvadsaťtri percent poľnohospodárov, s ktorými sme uskutočnili rozhovory, však stále predkladalo žiadosti bez využitia GSAA.

Preskúmali sme 29 investičných projektov rozvoja vidieka, aby sme posúdili ich výkonnosť. Celkovo boli podmienky oprávnenosti zosúladené s prioritami určenými v programe rozvoja vidieka a výberové postupy boli primerané. Príjemcovia, ktorých sme navštívili, vo všeobecnosti zrealizovali investičné projekty rozvoja vidieka zo vzorky podľa plánu a členské štáty skontrolovali, či ich náklady boli primerané. Členské štáty však málo využívali možnosti zjednodušených nákladov.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- posúdiť účinnosť opatrení členských štátov na riešenie príčin chýb v platbách na trhové opatrenia a rozvoj vidieka a v prípade potreby vydať ďalšie usmernenia;
- podrobnejšie preskúmať kvalitu testovania operácií certifikačnými orgánmi;
- skontrolovať nápravné opatrenia prijaté orgánmi členských štátov, keď Komisia zistila, že sa nemôže spoliehať alebo len v obmedzenej miere na prácu certifikačných orgánov;
- monitorovať pokrok platobných agentúr pri podpore poľnohospodárov, ktorí zatiaľ nepoužívajú GSAA, a propagovať osvedčené postupy s cieľom čo najviac zvýšiť prínosy a dosiahnuť úplné zavedenie tohto nového systému v rámci stanovených lehôt.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o našom audite výdavkov EÚ na „Prírodné zdroje“ sa nachádzajú v kapitole 7 našej výročnej správy za rok 2017.

Bezpečnosť a občianstvo
2,7 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

V tejto výdavkovej oblasti sú zlúčené rôzne politiky, ktorých spoločným cieľom je posilniť myšlienku občianstva EÚ vytvorením priestoru slobody, spravodlivosti a bezpečnosti bez vnútorných hraníc.

V roku 2017 predstavovali výdavky, ktoré boli predmetom auditu v tejto oblasti, 2,7 mld. EUR. Táto suma sa týkala ochrany hraníc, prisťahovalectva a azylovej politiky, spravodlivosti a vnútorných vecí, verejného zdravia, ochrany spotrebiteľa, kultúry, mládeže, informovania občanov a dialógu s nimi. Táto oblasť predstavuje pomerne malý, no rastúci podiel rozpočtu EÚ (približne 2 % v roku 2017).

Výrazný podiel výdavkov sa realizuje prostredníctvom dvanástich decentralizovaných agentúr, o ktorých informujeme osobitne v našich špecifických ročných správach.

Výdavky na „migráciu a bezpečnosť“, ktoré predstavujú 45 % výdavkov, sa z veľkej časti realizujú prostredníctvom zdieľaného hospodárenia medzi členskými štátmi a Komisiou. Najdôležitejšie fondy v tomto okruhu sú:

- Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF), ktorého cieľom je prispievať k účinnému riadeniu migračných tokov a dosiahnuť spoločný prístup EÚ k azylu a imigrácii;
- Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF), ktorého cieľom je dosiahnuť vysokú úroveň bezpečnosti v EÚ.

Tieto fondy začali fungovať v roku 2014, keď nahradili program SOLID („Solidarita a riadenie migračných tokov“), a budú trvať do roku 2020.

Okrem vybraných systémov sme preskúmali malý počet operácií týkajúcich sa hlavných politík tejto výdavkovej oblasti.

Vzhľadom na veľkosť tejto vzorky nemôžeme vypočítať reprezentatívnu chybovosť pre oblasť „Bezpečnosť a občianstvo“, ako sme ju vyčíslili v iných výdavkových oblastiach.

Čo sme zistili

Pri našom preskúmaní sa zistili nezrovnalosti v spôsobe, akým členské štáty pristupovali k otázke oprávnenosti dane z pridanej hodnoty deklarovanej verejnými orgánmi, čo ohrozuje riadne finančné hospodárenie s výdavkami EÚ. Ďalej sme zistili, že súčasné požiadavky na vykazovanie údajov za fondy AMIF/ISF v súvislosti s účtovnou závierkou za rok 2017 bránili Komisii získať všetky potrebné finančné informácie, ktoré potrebuje pre svoj dohľad.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- usmerniť členské štáty, aby finančné prostriedky EÚ vynakladali v súlade so zásadami riadneho finančného hospodárenia. Konkrétne vo vykonávacích usmerneniach k fondom AMIF/ISF by sa malo stanoviť, že v prípadoch, keď opatrenia EÚ realizujú verejné orgány, spolufinancovanie z prostriedkov EÚ nesmie prekročiť celkové oprávnené výdavky bez DPH;

- od členských štátov vyžadovať, aby v ročných účtovných závierkach národných programov v rámci AMIF a ISF uvádzali vykazované sumy rozdelené na vymožené sumy, predbežné financovanie a skutočne vynaložené výdavky, a vo svojej výročnej správe o činnosti od roku 2018 vykazovali skutočné výdavky podľa jednotlivých fondov.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o našom audite výdavkov EÚ na „Bezpečnosť a občianstvo“ sa nachádzajú v kapitole 8 našej výročnej správy za rok 2017.

Globálna Európa
8,2 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Táto oblasť výdavkov zahŕňa výdavky v oblasti zahraničnej politiky, podporu pre kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny na vstup do EÚ, ako aj rozvojovú a humanitárnu pomoc rozvojovým a susedným krajinám (s výnimkou Európskych rozvojových fondov – pozri strany 43 až 45).

V roku 2017 predstavovali výdavky, ktoré boli predmetom auditu v tejto oblasti, 8,2 mld. EUR a výdavky boli vyplatené vo viac ako 150 krajinách. Výdavky realizuje buď priamo niekoľko generálnych riaditeľstiev Komisie (zo svojho ústredia v Bruseli alebo prostredníctvom delegácií EÚ v prijímateľských krajinách), alebo ich realizujú nepriamo prijímateľské krajiny alebo medzinárodné organizácie prostredníctvom širokej škály nástrojov spolupráce a metód poskytovania pomoci.

Vzhľadom na to, že vzorka je malá, nemôžeme vypočítať reprezentatívnu chybovosť pre oblasť „Globálna Európa“, ako sme ju vyčíslili v iných výdavkových oblastiach.

Čo sme zistili

S príspevkami EÚ do všeobecného rozpočtu prijímateľských krajín (rozpočtová podpora) má Komisia pri rozhodovaní o tom, či boli splnené podmienky oprávnenosti, značnú voľnosť. Akékoľvek nedostatky vo finančnom hospodárení, ktoré vedú k zneužitiu finančných prostriedkov na vnútroštátnej úrovni, nebudú v našom audite identifikované ako chyby. Je to tak aj v prípade finančných prostriedkov EÚ, ktoré sú spojené s príspevkami ostatných darcov a nie sú vyčlenené na konkrétne položky výdavkov. V takýchto prípadoch sa náklady považujú za oprávnené v rámci pravidiel EÚ, ak zlúčená suma zahŕňa dostatočné oprávnené výdavky na pokrytie príspevku EÚ.

Pri testovaní operácií sme zistili určité nedostatky v systémoch Komisie týkajúce sa druhej úrovne postupov verejného obstarávania (postupy verejného obstarávania vykonávané príjemcami) a preplácania miezd poradcov príslušnej verejnej správy (*Resident Twinning Advisors* – RTA) pridelených na projekty financované EÚ.

Správy Generálneho riaditeľstva pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení týkajúce sa dodržiavania pravidiel

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch Generálne riaditeľstvo pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení (GR NEAR) v snahe znížiť chyby v platbách objednalo vypracovanie štúdie na posúdenie „zvyškovej chybovosti“ (RER) vo výdavkoch v tejto oblasti. Rovnako ako v predchádzajúcich posúdeniach štúdie sme aj teraz zistili, že jej metodika je celkovo pre daný účel vhodná a účinná. Našli sme však niekoľko oblastí, v ktorých sú možné zlepšenia, ako je stratifikácia celkového súboru na základe rizika, stupeň úsudku, ktorý je zmluvnému dodávateľovi ponechaný na odhady chybovosti jednotlivých operácií, a vynechané chyby.

Pri preskúmaní výročnej správy o činnosti (VSČ) GR NEAR za rok 2017 sme zistili, že generálne riaditeľstvo vynaložilo značné úsilie na riešenie našich odporúčaní týkajúcich sa nadhodnotenia nápravnej schopnosti a prijalo opatrný prístup pri analýze príkazov na vymáhanie.

Posúdenie výkonnosti

Okrem kontroly riadnosti sme posúdili aj aspekty výkonnosti siedmich dokončených projektov. Všetky preskúmané projekty mali jasné a relevantné ukazovatele výkonnosti. Ich logické rámce boli dobre štruktúrované a ich výstupy boli realistické. Zistili sme však niekoľko problémov súvisiacich s realizáciou projektov. Tieto problémy obmedzovali výkonnosť projektov (pozri príklad).

Príklad: Záležitosti týkajúce sa výkonnosti kontrolovaných projektov

Preskúmali sme dva prípady, v ktorých boli náklady na prepravu dodávok oveľa vyššie než hodnota samotných dodávok. V prvom prípade preprava tovaru v hodnote 78 000 EUR stála 152 000 EUR. V druhom prípade preprava tovaru v hodnote 70 150 EUR stála 131 500 EUR.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- poskytnúť externému zmluvnému dodávateľovi, ktorý vykoná ďalšiu štúdiu o zvyškovej chybovosti presnejšie usmernenia ku kontrole druhej úrovne verejného obstarávania;
- rozložiť celkový súbor pre budúcu štúdiu o zvyškovej chybovosti na základe inherentného rizika projektov a klásť väčší dôraz na granty v rámci priameho hospodárenia a menší na operácie rozpočtovej podpory;
- zverejniť v ďalšej výročnej správe o činnosti obmedzenia štúdie o zvyškovej chybovosti;
- prehodnotiť súčasné usmernenia pre príjemcov projektov realizovaných v rámci nepriameho hospodárenia s cieľom zabezpečiť, aby boli plánované činnosti vykonané načas a prispievali k praktickému využitiu výstupov projektov, aby sa dosiahol najvýhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o našom audite výdavkov EÚ na „Globálna Európa“ sa nachádzajú v kapitole 9 našej výročnej správy za rok 2017.

Administratíva
9,7 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Náš audit sa týkal administratívnych výdavkov inštitúcií a ostatných orgánov EÚ: Európskeho parlamentu, Európskej rady a Rady Európskej únie, Európskej komisie, Súdneho dvora Európskej únie, Európskeho dvora audítorov, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, Európskemu výboru regiónov, Európskeho ombudsmana, Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov a Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ).

V roku 2017 predstavovali výdavky, ktoré boli predmetom auditu inštitúcií a iných orgánov EÚ, 9,7 mld. EUR. Táto suma zahŕňala výdavky na ľudské zdroje (asi 60 % celkových výdavkov), výdavky na budovy, zariadenie, energiu, komunikáciu a informačné technológie.

Výsledky našich auditov agentúr a ostatných decentralizovaných orgánov EÚ a Európskych škôl sú predmetom špecifických ročných správ, ktoré uverejníme samostatne spolu s konsolidovaným zhrnutím týchto auditov.

Naše finančné výkazy kontroluje nezávislý audítor a audítorská správa sa uverejňuje v Úradnom vestníku Európskej únie a na našej webovej stránke.

Čo sme zistili

Obsahujú významné chyby?
Nie

Odhadovaná chybovosť:
0,5 % (2016: 0,2 %).

Pri preskúmaní systémov sme celkovo nezistili žiadne významné nedostatky. Našli sme však aj oblasti, v ktorých existuje priestor na zlepšenie. Na tieto oblasti poukazujeme v nasledujúcich odporúčaniach.

Čo odporúčame

Odporúčame Parlamentu, aby:

- v rámci revízie nariadenia o rozpočtových pravidlách zlepšil usmernenia k výberovým kritériám a kritériám na vyhodnotenie ponúk v rámci postupov verejného obstarávania;
- v rámci budúcej revízie pravidiel týkajúcich sa prijímania skupín návštevníkov posilnil postupy na predkladanie výkazov výdavkov skupinami návštevníkov.

Zároveň odporúčame, aby Komisia čo najskôr zlepšila svoje systémy riadenia zákonných rodinných prídavkov.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o našom audite výdavkov EÚ na „Globálna Európa" sa nachádzajú v kapitole 10 našej výročnej správy za rok 2017.

Európske rozvojové fondy
3,5 mld. EUR

Čo sme kontrolovali

Európske rozvojové fondy (ERF) sú nástrojom poskytovania pomoci Európskej únie na rozvojovú spoluprácu africkým, karibským a tichomorským (AKT) štátom a zámorským krajinám a územiam (ZKÚ). Výdavky ERF a nástroje spolupráce majú za cieľ odstraňovať chudobu a podporovať udržateľný rozvoj a integráciu štátov AKT a ZKÚ do svetovej ekonomiky.

V roku 2017 boli predmetom auditu v tejto oblasti výdavky vo výške 3,5 mld. EUR. ERF financujú členské štáty EÚ a vykonávajú sa buď prostredníctvom jednotlivých projektov alebo rozpočtovej podpory (príspevku do všeobecného rozpočtu alebo odvetvového rozpočtu krajiny). Na každý ERF sa vzťahuje samostatné nariadenie o rozpočtových pravidlách.

ERF riadi Európska komisia mimo rámca rozpočtu EÚ (riadi najväčšiu časť) a Európska investičná banka.

Čo sme zistili

Spoľahlivosť účtovnej závierky ERF:

Ročná účtovná závierka za rok 2017 vyjadruje verne finančnú situáciu ERF, výsledky operácií, peňažné toky a zmeny v čistých aktívach.

Sú príjmy ERF ovplyvnené významnými chybami?

Nie

Sú platby ERF ovplyvnené významnými chybami?

Áno

Odhadovaná chybovosť:

4,5 % (2016: 3,3 %).

Podobne ako v oblasti Globálnej Európy má Komisia pri rozhodovaní o tom, či boli splnené podmienky oprávnenosti, značnú voľnosť a zneužitie finančných prostriedkov EÚ na vnútroštátnej úrovni nie vždy vedie k tomu, aby boli v našom audite identifikované chyby. Je to tak aj v prípade finančných prostriedkov EÚ, ktoré sú spojené s príspevkami ostatných darcov a nie sú vyčlenené na konkrétne položky výdavkov. V takýchto prípadoch sa náklady považujú za oprávnené v rámci pravidiel EÚ, ak zlúčená suma zahŕňa dostatočné oprávnené výdavky na pokrytie príspevku EÚ.

Nevzniknuté výdavky predstavovali 42 % celkovej chybovosti v ERF (pozri príklad nižšie). Medzi iné významné druhy chýb patria chýbajúce základné podporné dokumenty a nedodržanie pravidiel verejného obstarávania.

Príklad: Nevzniknuté výdavky

Preskúmali sme projekt riadenia prírodných zdrojov a zistili sme, že Komisia omylom preplatila o 2 mil. EUR viac, než koľko vykázal realizačný partner ako svoje výdavky. Pri preskúmaní jednotlivých výdavkových položiek sme zistili, že tri boli ovplyvnené chybami, pretože vykázaná suma v skutočnosti nevznikla v plnom rozsahu.

V prípade viacerých operácií obsahujúcich vyčísliteľné chyby mala Komisia k dispozícii dostatok informácií, aby predišla chybám alebo ich odhalila a napravila. Ak by Komisia všetky tieto informácie, ktoré mala k dispozícii, riadne použila, odhadovaná chybovosť výdavkov na ERF by bola 2,8 %.

Správy Generálneho riaditeľstva pre medzinárodnú spoluprácu a rozvoj týkajúce sa dodržiavania pravidiel

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch Generálne riaditeľstvo pre medzinárodnú spoluprácu a rozvoj (GR DEVCO) v snahe znížiť chyby v platbách objednalo vypracovanie štúdie na posúdenie „zvyškovej chybovosti“ (RER) vo výdavkoch v tejto oblasti.

V štúdii o zvyškovej chybovosti za rok 2017 sa v 67 % operácií nevykonalo žiadne testovanie vecnej správnosti, pretože dodávateľ sa nesprávne alebo bez riadneho odôvodnenia plne spoliehal na predchádzajúcu kontrolnú prácu. V dôsledku toho a tiež v dôsledku chýb, ktoré sme odhalili, konštatujeme, že nie je možné výsledky za rok 2017 porovnávať s výsledkami získanými v predchádzajúcich rokoch. To má vplyv na zvyškovú chybovosť. Komisia riadne nemonitorovala prácu, ktorú vykonával dodávateľ poverený štúdiou o zvyškovej chybovosti, a teda nebola schopná zabrániť problémom.

Výročná správa o činnosti GR DEVCO za rok 2017 obsahovala len jednu výhradu týkajúcu sa grantov v rámci priameho hospodárenia. Táto výhrada vychádzala z výsledkov štúdie o zvyškovej chybovosti. Keby sa štúdia o zvyškovej chybovosti riadila tými istými obozretnými zásadami, ako boli uplatnené v predchádzajúcich rokoch, výsledok štúdie, a teda i vyhlásenia o vierohodnosti, by bol pravdepodobne iný.

Systém kontroly GR DEVCO je založený na kontrolách *ex ante* vykonávaných pred preplatením výdavkov vykázaných príjemcami. Aj v tomto roku frekvencia chýb, ktoré sme zistili, vrátane chýb v konečných výkazoch nákladov, ktoré boli predtým predmetom externých audit *ex ante* a overovania výdavkov, naďalej naznačuje existenciu nedostatkov v týchto kontrolách.

Čo odporúčame

Komisii odporúčame:

- pozorne monitorovať vykonávanie štúdie o zvyškovej chybovosti, najmä na zabezpečenie toho, aby v prípade, keď sa plne spoliehalo na predchádzajúcu kontrolnú prácu, bola v súlade s príslušnou metodikou a bola riadne odôvodnená;
- vo výročnej správe o činnosti opätovne zverejniť obmedzenia štúdie o zvyškovej chybovosti, čo predpokladá, že netestovaný súbor neobsahuje chyby;
- podniknúť rozhodné opatrenia na presadenie pokynov k schvaľovaniu výdavkov, aby nedochádzalo k nadmernému preplácaniu nákladov;
- prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli ako výdavky v operáciách Trustového fondu Afriky pre infraštruktúru schvaľované len tie, ktoré vznikli;
- pridať ukazovateľ na monitorovanie starnutia zálohových príspevkov vyplatených do trustových fondov;
- navrhnúť, ako pre ERF v rámci súčasných štúdií o období po skončení platnosti dohody z Cotonou vhodne riešiť nesúlad, pokiaľ ide o rozpočet a povinnosť zodpovedať sa.

Chcete sa dozvedieť viac? Úplné informácie o našom audite ERF sa nachádzajú v našej výročnej správe o činnostiach financovaných z 8., 9., 10. a 11. Európskeho rozvojového fondu (ERF) za rozpočtový rok 2017.

Európsky dvor audítorov a jeho práca

Európsky dvor audítorov (EDA) je nezávislý externý audítor Európskej únie. Sídlime v Luxemburgu a zamestnávame približne 900 odborných a podporných zamestnancov zo všetkých členských štátov EÚ.

Naším poslaním je prispieť k zlepšovaniu finančného hospodárenia EÚ, presadzujeme zodpovednosť a transparentnosť a vystupujeme ako nezávislý ochranca finančných záujmov občanov EÚ,

Naše audítorské správy a stanoviská sú základnou zložkou reťazca povinnosti zodpovedať sa v EÚ. Využívajú sa na vyvodenie zodpovednosti voči tým, ktorí vykonávajú politiky a programy EÚ: Komisia, iné inštitúcie a orgány EÚ a správne orgány v členských štátoch.

Varujeme pred rizikami, poskytujeme uistenie, poukazujeme na nedostatky a osvedčené postupy a usmerňujeme tvorcov politík a zákonodarcov EÚ, ako zlepšiť riadenie politík a programov EÚ. Prostredníctvom našej práce zabezpečujeme, aby sa občania EÚ dozvedeli, ako sa vynakladajú ich peniaze.

Naše výstupy

Vydávame:

- **výročné správy**, ktoré obsahujú najmä výsledky finančných auditov a auditov zhody týkajúcich sa rozpočtu EÚ a Európskych rozvojových fondov, ale aj aspekty rozpočtového hospodárenia a výkonnosti;
- **osobitné správy**, v ktorých sa prezentujú výsledky vybraných auditov konkrétnej politiky alebo výdavkových oblastí, či záležitostí týkajúcich sa rozpočtu alebo riadenia;
- **Špecifické ročné správy**, o agentúrach, decentralizovaných orgánoch a spoločných podnikoch EÚ;
- **stanoviská**, k novým alebo aktualizovaným právnym predpisom s významným vplyvom na finančné hospodárenie, vypracované buď na žiadosť inej inštitúcie alebo z vlastnej iniciatívy;
- **publikácie vypracované na základe preskúmania**, napríklad:
  - **situačné správy**: opisné alebo analytické dokumenty týkajúce sa komplexných, rozsiahlych oblastí politiky alebo riadenia, v ktorých uvádzame získané skúsenosti a poznatky o vybranej téme, často z prierezového hľadiska;
  - **informačné dokumenty**: vo svojej podstate podobné situačným správam, venujú sa však cielenejším témam;
  - **rýchle preskúmania veci**: prezentácia a nastolenie skutočností v súvislosti s veľmi úzko vymedzenými otázkami alebo problémami a, ak je to potrebné, zahrnutie analýzy, ktorá má pomôcť tieto skutočnosti lepšie pochopiť.

Prehľad audítorského prístupu k nášmu vyhláseniu o vierohodnosti

Stanoviská v našom vyhlásení o vierohodnosti sa zakladajú na objektívnych dôkazoch získaných pri testovaní v rámci auditu v súlade s medzinárodnými audítorskými štandardmi.

Ako sa uvádza v našej stratégii na obdobie 2018 – 2020, plánujeme v súvislosti s celým naším vyhlásením o vierohodnosti využívať prístup založený na potvrdeniach, čo znamená, že budeme naše stanovisko zakladať na vyhlásení (vedenia) Komisie. Tak to od roku 1994 bolo v prípade našej práce v súvislosti so spoľahlivosťou účtovnej závierky. Tento rok sme tento prístup skúšobne rozšírili i na výdavky EÚ v oblasti „Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť".

Spoľahlivosť účtovnej závierky

Poskytuje ročná účtovná závierka EÚ úplné a presné informácie?

Generálne riaditeľstvá Komisie každoročne zaznamenávajú stovky tisíc účtovných údajov, ktoré zachytávajú informácie z rôznych zdrojov (vrátane členských štátov). Kontrolujeme, či účtovné postupy fungujú správne a či sú výsledné účtovné údaje úplné, správne zaznamenané a náležite predložené vo finančných výkazoch EÚ. Pokiaľ ide o audit spoľahlivosti účtovnej závierky, prístup založený na potvrdeniach uplatňujeme už od roku 1994, keď sme vydali naše prvé stanovisko.

- Hodnotíme účtovný systém s cieľom uistiť sa, že je dobrým základom produkujúcim spoľahlivé údaje.
- Overujeme hlavné účtovné postupy s cieľom uistiť sa, že fungujú správne.
- Vykonávame analytické kontroly účtovných údajov s cieľom uistiť sa, že sú predkladané konzistentne a primerane.
- Priamo kontrolujeme vzorku účtovných záznamov s cieľom uistiť sa, že príslušné operácie existujú a sú správne zaznamenané.
- Kontrolujeme finančné výkazy s cieľom uistiť sa, že finančnú situáciu vyjadrujú verne.

Riadnosť operácií

Sú operácie EÚ súvisiace s príjmami a platbami zaúčtovanými do výdavkov, na ktorých sa zakladá účtovná závierka EÚ, v súlade s predpismi?

Rozpočet EÚ zahŕňa milióny platieb príjemcom v EÚ a po celom svete. Veľkú časť týchto výdavkov riadia členské štáty. Na získanie potrebných dôkazov posudzujeme systémy na správu a kontrolu príjmových platieb a platieb zaúčtovaných do výdavkov (t. j. platieb zostatku a zúčtovania záloh) a skúmame vzorku operácií.

Ak boli splnené podmienky príslušných medzinárodných audítorských štandardov, preskúmavame a opakovane vykonávame kontroly a overenia vykonávané osobami zodpovednými za plnenie rozpočtu EÚ. V plnom rozsahu teda zohľadňujeme prípadné nápravné opatrenia, ktoré boli na základe týchto kontrol prijaté.

- Posudzujeme systémy vzťahujúce sa na príjmy a výdavky s cieľom zistiť ich účinnosť pri zabezpečovaní riadnosti operácií.
- Vyberáme štatistické vzorky operácií, ktoré sú základom pre podrobné testovanie našimi audítormi. Podrobne skúmame operácie vybrané do vzorky, a to v priestoroch konečných prijímateľov (napr. poľnohospodárov, výskumných inštitútov, spoločností realizujúcich verejnú zákazku na práce alebo služby), aby sme získali dôkazy, že každá príslušná udalosť existuje, je správne zaznamenaná a je v súlade s pravidlami, na základe ktorých sa platby uhrádzajú.
- Analyzujeme chyby a klasifikujeme ich ako vyčísliteľné alebo nevyčísliteľné. Operácie sú ovplyvnené vyčísliteľnými chybami, ak podľa pravidiel nemala byť platba schválená. Extrapolujeme vyčísliteľné chyby, aby sme získali odhadovanú chybovosť pre každú oblasť, v ktorej vykonávame špecifické posúdenie. Porovnáme potom odhadovanú chybovosť na základe 2 % prahu významnosti a posudzujeme, či sú chyby rozšírené.
- V našich stanoviskách zohľadňujeme aj ďalšie relevantné informácie, napr. výročné správy o činnosti a správy nezávislých audítorov.
- Všetky naše zistenia prerokúvame s orgánmi v členských štátoch a s Komisiou, aby sa potvrdila správnosť našich údajov.

Všetky naše produkty sa uverejňujú na webovej stránke: http://www.eca.europa.eu.
Viac informácií o vykonávaní auditu na účely vyhlásenia o vierohodnosti sa nachádza v prílohe 1.1 k našej výročnej správe za rok 2017.
Naša webová stránka obsahuje glosár odborných výrazov, ktoré využívame v našich publikáciách (https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/GLOSSARY_AR_2017/GLOSSARY_AR_2017_SK.pdf).

UPOZORNENIE TÝKAJÚCE SA AUTORSKÝCH PRÁV

© Európska únia, 2018.

Šírenie obsahu s výnimkou fotografií je povolené pod podmienkou, že sa uvedie zdroj.

Pri týchto fotografiách je šírenie povolené pod podmienkou, že sa uvedie zdroj a mená fotografov a/alebo architektov (ak sú spomenuté):

Strana 3: © Európska únia, 2018, zdroj: Európsky dvor audítorov
Strana 6: © Európske spoločenstvá, 2001, zdroj: EK, audiovizuálne oddelenie
Strana 7: © Európska únia, 2018, zdroj: Európsky dvor audítorov
Strana 14: © Európska únia, 2017, zdroj: EK, audiovizuálne oddelenie/Mauro Bottaro. Architekti: Lucien De Vestel, Jean Gilson, A&J Polak; renovácia: Berlaymont 2000.
Strana 16: © Európska únia, 2014, zdroj: EK, audiovizuálne oddelenie/Georges Boulougouris
Strana 23 (vľavo): © Európska únia, 2018/Charly Triballeau
Strana 23 (vpravo): © Európska únia, 2012, zdroj: EP/Thierry Roge
Strana 27 (vľavo): © Európska únia, 2017, zdroj: EK, audiovizuálne oddelenie/Jennifer Jacquemart
Strana 27 (vpravo): © Európska únia, 2017/Jennifer Jacquemart
Strana 31 (vľavo): © Európska únia, zdroj: EP, referencia EP044217/Mohammed Kamal
Strana 31 (vpravo): © Európska únia, 2008, zdroj: EP
Strana 35 (vľavo): © Európska únia, 2017, zdroj: EK, audiovizuálne oddelenie/Paul Faith
Strana 35 (vpravo): © Európska únia, 2011/Etienne Ansotte
Strana 37 (vľavo): © Európska únia, 2014, zdroj: EK, audiovzuálne oddelenie/Rémy Gabalda
Strana 37 (vpravo): © Európska únia, 2011, zdroj: EP, referencia 7644
Strana 40: © Európska únia, 2017, zdroj: EK, audiovizuálne oddelenie/Ashraf Shazly
Strana 42 (vľavo): © Európska únia, 2017, zdroj: EP/Fred Marvaux. Budova Louise WEISS: © Architecture Studio.
Strana 42 (vpravo): © Európska únia, 2018/Etienne Ansotte. Architekt: Philippe Samyn.
Strana 45: © Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ)
Strana 49: © Európska únia, zdroj: Európsky dvor audítorov. Architekti budov EDA: Jim Clemes (2004 a 2013) a Paul Noël (1988).

OBRÁŤTE SA NA EÚ

Osobne
V rámci celej EÚ existujú stovky informačných centier Europe Direct. Adresu centra najbližšieho k vám nájdete na tejto webovej stránke: http://europa.eu/contact

Telefonicky alebo e-mailom
Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii. Túto službu môžete kontaktovať:
— prostredníctvom bezplatného telefónneho čísla: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori môžu tieto hovory spoplatňovať),
— prostredníctvom štandardného telefónneho čísla: +32 22999696, alebo
— e-mailom na tejto webovej stránke: http://europa.eu/contact.

VYHĽADÁVANIE INFORMÁCIÍ O EÚ

Online
Informácie o Európskej únii sú dostupné vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie na webovej stránke Európa: http://europa.eu

Publikácie EÚ
Publikácie EÚ, bezplatné alebo platené, si môžete stiahnuť alebo objednať z kníhkupectva EU Bookshop na webovej stránke: http://publications.europa.eu/eubookshop. Ak chcete získať viac než jeden výtlačok bezplatných publikácií, obráťte sa na službu Europe Direct alebo vaše miestne informačné centrum (pozri http://europa.eu/contact).

Právo EÚ a súvisiace dokumenty
Prístup k právnym informáciám EÚ vrátane všetkých právnych predpisov EÚ od roku 1951 vo všetkých úradných jazykoch nájdete na webovej stránke EUR-Lex: http://eur-lex.europa.eu

Otvorený prístup k údajom z EÚ
Portál otvorených dát EÚ (http://data.europa.eu/euodp) poskytuje prístup k súborom dát z EÚ. Dáta možno stiahnuť a opätovne použiť bezplatne na komerčné aj nekomerčné účely.

QJ-02-18-847-SK-N

Niekoľko slov o audite EÚ za rok 2017 v skratke

Dokument „Audit EÚ za rok 2017 v skratke" poskytuje prehľad o našich výročných správach za rok 2017, v ktorých predkladáme naše vyhlásenie o vierohodnosti týkajúce sa spoľahlivosti účtovnej závierky a zákonnosti a riadnosti príslušných operácií. Sú v ňom tiež opísané naše kľúčové zistenia týkajúce sa príjmov a hlavných oblastí výdavkov v rámci rozpočtu EÚ a Európskeho rozvojového fondu, ako aj zistenia súvisiace s rozpočtovým a finančným hospodárením, využívaním informácií o výkonnosti a kontrolou prijatia opatrení na základe našich predchádzajúcich odporúčaní.

Úplné znenie správ je k dispozícii na webovej stránke www.eca.europa.eu alebo v Úradnom vestníku Európskej únie.

Európsky dvor audítorov (EDA) je nezávislý externý audítor EÚ. Varujeme pred rizikami, poskytujeme uistenie, poukazujeme na nedostatky a osvedčené postupy a poskytujeme usmernenia pre tvorcov politík a zákonodarcov EÚ týkajúce sa zlepšenia riadenia politík a programov EÚ. Prostredníctvom našej práce zabezpečujeme, aby sa občania EÚ dozvedeli, ako sa vynakladajú ich peniaze.

CURIA RATIONIUM
EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV

Úrad pre publikácie

ISBN 978-92-847-0187-2